

Roderik Six Val

2016
Uitgeverij XL
Zoetermeer

Doc.

Dat is niet mijn echte naam natuurlijk, ik draag er vele, maar zo hebben de bewoners van Fall me gedoopt op de eerste dag dat ik hier aankwam, nu bijna een jaar geleden.

Ik lieg.

Het was de tweede dag, toen de sheriff me kwam opzoeken. Zijn pick-up parkeerde hij voorlangs – ik liep net voorbij het raam van de woonkamer met een zware kartonnen doos in mijn armen en ik weet nog hoe ik naar buiten keek, de zespuntige zilveren ster op de flank zag fonkelen in de zon en dacht: dat is snel. De lage rommel van zijn v6 woelde door mijn buik.

Nog voor ik de doos had neergezet, stond hij al in de hal. Ik had de deur opengelaten; het was broeierig, een eerste kennismaking met de typische, naar hars ruikende hitte die zich een zomer lang onder de boomkruinen nestelde en daar ingekapseld bleef hangen tot de eerste winterprik die hete luchtballon liet leeglopen en verving door een glazen kou en zo veel sneeuw dat je na de winter alle witte spullen uit je huis weerde. Zijn vinnigheid verraste me; zijn aanleg tot corpulentie was onmiskenbaar. Zijn lichaam had een aura van romige loomheid. Maar dat denk je ook van krokodillen. Je vermoedt dat ze enkel in het water gedijen met

hun lange romp en peddelpoten, maar indien nodig zijn ze razendsnel, ook op het land: ze trekken hun hangbuik in en molenwieken met gestrekte klauwen door de aarde – stof waait op en voor je het weet knapt je schedel tussen hun tanden.

‘Jij moet de nieuwe Doc zijn.’ Hij tikte tegen zijn stetoson en haakte zijn duimen achter zijn wapenriem. Zijn pistool glom. Ik boog voorover, zette de doos neer, klopte het stof van mijn handen en liep hem glimlachend en met uitgestrekte arm tegemoet.

‘Dat zou ik niet doen als ik jou was.’

Mijn glimlach verkrampte. Met zijn kin knikte hij naar de doos. ‘Echt slecht voor je rug. Je moet door je knieën zakken. Zou jij toch moeten weten, Doc.’

Ik ontspande en schudde hem de hand. Zijn vlezige palm was kurkdroog.

‘Dat is het noodlot van dokters. Vol goede raad maar uiteindelijk zelf het slechte voorbeeld geven.’

‘Uiteindelijk?’

‘Door te sterven. Geen goeie reclame.’

Hij keek me aan en grinnikte. Achter hem zag ik de lucht trillen.

‘Biertje?’

Ik wachtte zijn antwoord niet af en liep naar de keuken. Zijn trage stappen op de plankenvloer achter me.

‘Is Madeleine er niet?’

‘Nee, nog steeds in Capitol.’

Madeleine had ik ontmoet op een congres over anesthesie. Ze zat alleen aan de bar van het hotel te drinken, was dierenarts, lelijk, en op zoek naar een nieuwe partner om een praktijk mee te delen. ‘Die oude baas Lyndon heeft eindelijk de geest gegeven. Eigenlijk gebruik ik alleen de schuur; daar staan wat kooien, een paardenbox, een vrieskist en een apart bureautje – nou ja, een tafeltje met een stoel. Meer niet. Jouw kabinet bevindt zich in het huis. Ik betaal huur, we lopen elkaar niet in de weg.’

Madeleine gaf me een nummer. Ik belde vanuit de lobby met een zoon van Lyndon die al jaren in Californië woonde. De prijs was oké, papieren regelden we wel via de post. Soms zijn de dingen simpel. Meestal eigenlijk. Je moet alleen bereid zijn om ballast weg te snijden. ‘Op bezoek bij haar zus.’ Dat had Madeleine verteld terwijl we klonken op onze overeenkomst. Nu tikten de sheriff en ik onze biertjes tegen elkaar. Via de hordeur ging ik hem voor naar buiten. De achtertuin, niet meer dan een stoppelig grasveld waar loom enkele insecten zoemden, lag noordelijk gericht, maar veel koelte leverde dat niet op. Aan de flanken gaf de bosrand wat schaduw; ik nam twee klapstoeltjes en we gingen in de lommer zitten. Een tijd lang zwegen we. We keken naar de hitte die boven de verdorde grassprietjes golfde en luisterden naar het droge kraken van de bomen. Een brokje tijd en zomer ging verloren.

De sheriff zwolg onhandig een slok bier weg, onderdrukte een proest en veegde met de rug van zijn hand zijn lippen af. Ik wist welke vraag zou komen en had het antwoord ondertussen allang klaar.

‘Het zijn niet echt mijn zaken, Doc, en anderzijds is het mijn werk om mijn neus in andermans zaken te steken – noem het beroepsmisvorming – maar wat brengt een jonge arts als jij naar Fall?’

‘Toeval, sheriff.’ Ik vertelde hem over mijn ontmoeting met Madeleine en het telefoontje naar Lyndon junior. ‘Maar dat wist je natuurlijk al – anders zaten we hier niet. En toeval is natuurlijk ook nooit een reden, eerder het ontbreken daarvan.’

‘Ik mag hopen dat er achter schijnbaar willekeurige gebeurtenissen een reden schuilgaat. Dat is mijn taak: verborgen motieven blootleggen, verbanden ontdekken waar er op het eerste zicht geen zijn. Als alles toeval is, dan is mijn werk zinloos.’

‘Toeval bestaat niet? Elke toevalligheid herbergt een eindeloze keten van oorzaak en gevolg, een aaneenschakeling van miljoenen traceerbare redenen die tot een onvermijdelijke samenloop van omstandigheden leiden? Dan bestaat toeval inderdaad niet. Dan is toeval slechts een gemakzuchtige verzamelnaam voor onze domheid en ons onvermogen om al die verborgen radertjes als dusdanig te herkennen. Dat schept nieuwe problemen, toch voor jou. Want in dat geval is alles

onvermijdelijk, het resultaat van een op hol geslagen machine die al eeuwenlang roodgloeiend op volle toeren draait, en is niemand echt verantwoordelijk voor zijn daden. Dan is niemand nog schuldig. Dat kan ook niet de bedoeling zijn, toch?’

De sheriff zweeg beleefd.

‘Excuses. Stokpaardje van me. Laat ons zeggen dat ik er niet van overtuigd ben dat de wereld rationeel in elkaar zit en logisch te doorgronden valt. Het tegendeel komt te vaak voor. Ik hou het liever op toeval. Toeval en chaos.’

Op slag was ik moe. Al anderhalve dag was ik aan het sjouwen en ik had niets noemenswaardig gegeten, op een emmer roomijs na. Zelf had ik weinig meegebracht maar de ouwe Lyndon was blijkbaar nogal een hamsteraar, het type dat niets kan weggooien, dat hecht aan het verleden. In dat opzicht was ik anders. ‘Pak die boel maar in. Wat je kunt gebruiken voor de praktijk mag je houden, ik hoef die spullen niet, en waar je geen blijf mee weet sla je maar op in de garage. Als ik ooit terugkom naar Fall – God verhoede – dan haal ik het beste er wel uit. En de rest, nou, gooi die rommel maar gewoon weg.’

De erfenis kon Lyndon junior duidelijk gestolen worden. Gelijk had ie. Lyndons huis stond vol afgeleefde meubels en zijn materiaal was zo hopeloos verouderd dat ik er moedeloos van was geworden. Misschien was

het toch vooral de hitte. Ik klokte een bodempje bier naar binnen. Het was lauw.

‘Nu, dat terzijde. Om eerlijk te zijn, sheriff, ik was de stad beu. De drukte, de overvloed aan mensen vooral. Hun lawaai dag en nacht, hun protserigheid en drukdoenerij – ik kon het simpelweg niet meer aan. Het heeft een tijd geduurd voor ik het wilde toegeven maar ik gedij niet in die betonnen gedachten. Ik miste uitzicht. Groen. Water. Ongecultiveerde natuur – geen park of vijf boompjes op een kaarsrechte lijn.’

Ik zuchtte even. Keek naar mijn lege flesje. In de bodem vonkte de zon.

‘Rust vooral, sheriff. Dat vind je niet in de stad, daar is ze in zekere zin zelfs de vijand van. In de stad moet je altijd iets doen, liefst in een hels tempo, van hot naar her. Alleen de toekomst telt er, je plannen, niet waar je mee bezig bent. Alles is er instant verleden tijd – het nu bestaat niet in een stad; ze weigert halsstarrig de schoonheid van een stilstaand moment te zien. Ik werd er ongedurig van – ik ben het nog steeds, en terwijl ik elke dag gestreste patiënten aanmaande om te ontspannen, het rustiger aan te doen, holde ik zelf van de ene afspraak naar de andere. Vol goeie raad, en hem dan zelf niet opvolgen – ik zei het al.’

Opnieuw bleef het een poosje stil. Alleen het kraken en het laaien van de aarde. Een insect bleef even als een kolibrie voor mijn gezicht hangen en voor ik de

kracht kon opbrengen om ernaar te meppen, schoot het zigzaggend weg, spottend bijna, als om mij te tonen hoe vrij hij wel door deze wereld bewoog.

De sheriff schraapte zijn keel. ‘Nou, Doc, als je natuur en rust wilt, dan ben je hier aan het juiste adres. Ik veronderstel dat je niet met de boot bent gekomen?’

Ik begreep waar de sheriff op doelde; ook Madeleine had geprobeerd me het veer aan te smeren. Pas later snapte ik waarom. ‘Het is niet echt een vaste dienst, en soms moet je een dag wachten, maar uiteindelijk is het... gemakkelijker. Als je tegen de zee kunt natuurlijk. Afhankelijk van de omstandigheden duurt de overtocht twaalf tot achttien uur. Nu, je mag de schipper altijd om een kajuit vragen, kun je bijslapen, en er is iets wat voor een bar kan doorgaan – nou ja, hij zet een fles op tafel en die deel je dan. Of je neemt een boek mee.’ Madeleine ging er naar mijn smaak iets te fel op door, alsof de schipper haar verre neef was die ze een vrachtje wilde gunnen. Het maakte me wantrouwig, achttien uur op een boot, vergezeld van een eenzame schipper die me ongetwijfeld de pieren uit de neus zou vragen. Het stond me niet aan. Zeker toen ik een wegenkaart opensloeg en een prachtige weg richting Fall ontdekte.

De enige weg.

Het was nog donker toen ik uit Montreal vertrok, er was nauwelijks verkeer op Continental Avenue en ik raakte probleemloos over Picard Bridge, en terwijl ik de stad achter me liet, ontvouwde zich voor me de dageraad, rozig en pril, en het was alsof ik samen met de aarde ontwaakte, samen met haar de duisternis van me af schudde.

Ik reed met het raampje open, vastbesloten om mijn linkerelleboog te verbranden.

Eerst de driehonderd kilometer naar Charlesville waar ik stopte voor een steak, dan de vijfhonderd naar Capitol, om dan langzaam naar het dunbevolkte zuiden af te buigen, korte stukjes, van tankstation naar tankstation – de geur van koffie, verschaalde urineblokjes en uitlaatgassen, het lijkje van een wasbeer in de berm – door kleine, naamloze gehuchten, niet meer dan een paar huisjes die tegen elkaar aan schurkten, plaatsjes waar ik traag doorheen reed, zelfs met de radio zacht, mijn tenen die het gaspedaal streelden, sluipend, om niemand wakker te maken.

Ergens tussenin ontmoette ik een meisje, Charlene heette ze, maar ze deed me niks. Buiten op een picknickbankje dronken we samen koffie terwijl we naar de voorbijrazende tientonners staarden. Ze frunnikte

onophoudelijk aan de rafels van haar gescheurde jeans en ik betaalde voor haar een hamburger. Ze zag eruit alsof ze het kon gebruiken. Ooit was ze mooi geweest en met wat geluk kon ze het opnieuw worden, zij het nooit meer helemaal: de slijtage had zich te diep in haar vastgebeten, en in een flits zag ik haar voor me, zoveel jaren later, rokend aan een keukentafel, mentholsigaretten die ze halverwege uitdrukte in een metalen asbak, thee die langzaam afkoelde in een keurig onderhouden maar verder onbewoond huis.

‘Ik ben Charlene.’

Meer zei ze niet, en ze sprak de woorden uit alsof ze zich van haar eigen naam moest overtuigen, alsof ze het zelf nauwelijks nog geloofde.

Ze wilde ongetwijfeld een lift, naar eender waar, weg vooral, maar ik was al opgestaan, vastberaden het daarbij te laten en terwijl ik naar mijn wagen stapte en het stof rond mijn voeten opdwarrelde, keek ik nog één keer halfslachtig om en zwaaide naar haar – van ver moet het op een wegwerpgebaar geleken hebben en misschien was het dat ook: een afwimpelen van een vage mogelijkheid, van een toekomst die we niet zouden verkennen.

Laat in de namiddag nam ik de laatste en enige afrit richting Fall. De provincieweg heette toepasselijk Fall